

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

Prakken d'Oliveira Human Rights Lawyers
T.a.v. de weledelgestrenghe heer mr. T. de Boer
Linnaeusstraat 2-A
1092 CK Amsterdam

BZK
Directie Constitutionele Zaken
en Wetgeving
Turfmarkt 147
Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag
Nederland
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon
mr. Sophie J. van Baasbank
Sophie.baasbank@minbzk.nl

Kenmerk
Staat/SEOC

Uw kenmerk
20160729.TD/MO

Datum **05 FEB 2021**
Betreft Staat/SEOC

Geachte heer De Boer,

In vervolg op de brief van 10 juli 2013 van mijn ambtsvoorganger, in reactie op uw brief van 21 november 2016 en na tussentijdse correspondentie en overleggen, bericht ik u zoals aangekondigd als volgt.

Bij brief van 10 juli 2013 heeft de minister van BZK een verzoek van uw cliënt bij brief van 13 september 2011 om aansprakelijkheid te erkennen voor de dood van vijftien Chinese zeelieden en hen aan te merken als oorlogsslachtoffers, afgewezen. Het standpunt luidde dat uit alle relevante stukken slechts valt af te leiden dat sprake was van een 'hoogst ongelukkige en buitengewoon trieste samenloop van omstandigheden', maar dat de betrokken individuen niet aansprakelijk zijn, dat elke andere conclusie van het incident speculatie zou zijn en dat de huidige wetgeving geen ruimte biedt om de Chinese zeelieden aan te merken als oorlogsslachtoffers.

Bij brief van 21 november 2016 heeft uw cliënt de Minister verzocht zijn standpunt uit de brief van 10 juli 2013 te herzien op basis van nieuw bronmateriaal. Uw cliënt heeft op basis van dit 'nieuwe' bronmateriaal de volgende, nieuwe verzoeken gedaan:

1. De officiële lezing van het incident, zoals verwoord in uw brief van 10 juli 2013, te herzien, al dan niet na een officieel onderzoek naar het incident.
2. SEOC toe te staan kopieën te maken van de officiële stukken die zijn gevonden in het archief van het Ministerie van Koloniën in Londen en die thans alleen ingezien mogen worden.

3. SEOC inzage te geven in, dan wel beschikking te geven over:

- a. Alle bekende informatie over de destijds omgekomen Chinese zeelieden, waaronder de autopsierapporten van de Chinezen die in het ziekenhuis zijn overleden (blijkens het Memorandum van de Geneeskundige Dienst een in het Sanatorium 3 en vijf in het St. Elizabethhospitaal).
- b. De informatie over de Chinezen die ter plekke zijn omgekomen en die zich blijkens het Memorandum van de Geneeskundige Dienst destijds bevond bij de Burgerlijke Stand en bij de directeur van de openbare gezondheidsdienst.
- c. De overige stukken die worden genoemd in bijlage 18. Deze bijlage bevat een overzicht van een aantal brondocumenten waarin wordt verwezen naar andere documenten die zouden moeten bestaan, maar die SEOC vooralsnog niet heeft weten te vinden.
- d. Alle overige informatie over het incident van 20 april 1942.

Datum
Kenmerk
Staat/SEOC

Ad. 1 Feitelijke (her)beoordeling

De feiten zijn reeds uitvoerig uiteengezet bij brief van 10 juli 2013 en voor de goede orde verzoek ik u deze hier als herhaald en ingelast te beschouwen. Daarin is, kort gezegd, vastgesteld dat *"uit het proces-verbaal geenszins valt af te leiden dat er sprake is geweest van een "opzettelijk gewelddadige, nodeloze en willekeurige actie", laat staan van het met een vooropgezet plan ter dood brengen ("moord") van de stakers. Het is onduidelijk en (thans) ook niet te verklaren waarom de situatie uit de hand is gelopen. Ik ga daarom uit van een hoogst ongelukkige en buitengewoon trieste samenloop van omstandigheden. Iedere andere conclusie zou speculatie zijn"*.

Bij brief van 21 november 2016 heeft uw cliënt kort samengevat aangevoerd dat uit nieuw bewijsmateriaal kan worden afgeleid dat twee stakers standrechtelijk zouden zijn geëxecuteerd en dat op het daaropvolgend verzet van de medestakers met excessief en willekeurig geweld zou zijn gereageerd door het contingent. Daarnaast zou er voldoende bewijs zijn dat de zaak door de autoriteiten in de doofpot is gestopt en dat zorgvuldig onderzoek is gedwarsboemd, zodat aan de officiële lezing geen doorslaggevende waarde kan worden toegekend.

De Staat heeft alle door uw cliënt betrokken informatie alsmede alle overige over de kwestie beschikbare informatie opnieuw beoordeeld. De herbeoordeling geeft geen aanleiding voor een ander standpunt dan in de brief van 10 juli 2013 is neergelegd.

Ik zie in de overgelegde getuigenverklaringen geen reden voor het entameren van een onderzoek, omdat destijds reeds een onafhankelijk onderzoek heeft plaatsgevonden, de verschillende getuigenissen veelal haaks op elkaar staan en de precieze feitelijke gebeurtenis niet (meer) te achterhalen is, zodat daarmee ook een eenduidig oordeel over de gang van zaken niet gegeven kan worden. Dit is ook wat bij brief van 10 juli 2013 is geconstateerd en uw cliënt deelde deze constatering destijds.

Datum
Kenmerk
Staat/SEOC

Het standpunt dat zorgvuldig onderzoek zou zijn gedwarsboemd en dat de zaak in de doofpot zou zijn gestopt deel ik niet. Zoals reeds bij brief van 10 juli 2013 meegedeeld is er wel een onafhankelijk onderzoek gedaan naar de gebeurtenissen en is er ook verantwoording afgelegd aan de Staten van Curaçao.

Uit de door uw cliënt overgelegde stukken volgt geen bewijs van de stellingen van uw cliënt dat sprake is geweest van standrechtelijke executies noch van excessief en willekeurig gepland geweld. Dat brengt mee dat ook ditmaal aansprakelijkheid niet is vastgesteld noch aangetoond.

Het voorgaande wordt versterkt door een ander onderzoek uit 2014 dat Jos Rozenburg heeft gedaan naar het incident (in 2014 publiceerde hij het boek "De Antillen in de Tweede Wereldoorlog")¹.

Zijn analyse is mede gebaseerd op twee Amerikaanse documenten uit het Nationaal Archief in Washington²:

1. een interview, daags na het voorval, met een ooggetuige, de Chinese stakingsleider;
2. een rapport met de officiële Amerikaanse visie op de gebeurtenis, onder andere gebaseerd op ooggetuigenverslagen van dienstdoende Amerikaanse militairen onder ede afgenomen.

Uit de documenten volgt onder andere:

- dat zowel het rapport als het interview met de stakingsleider de weergave van de feiten in het proces-verbaal van politie destijds, en zoals overgenomen in de officiële lezing van Nederland, bevestigen;

¹ Zie een artikel in het Antilliaans Dagblad van 12 november 2020.

² Thans ook gearchiveerd in het Nationaal Archief te Curaçao.

- dat meer specifiek "de schreeuw" van de stakingsleider, het toesnellen van de Chinezen op de bewaking, het afpakken van wapens en gebruik van eigen wapens waarna wordt geschoten, met andere woorden: de escalatie van het incident, een vrijwel identieke weergave betreft.

Datum
Kenmerk
Staat/SEOC

Geen nieuw onafhankelijk onderzoek

Op basis van de herbeoordeling van het dossier en het feit dat er als gevolg daarvan geen aanleiding bestaat het eerder ingenomen standpunt te wijzigen, zie ik in uw verzoek geen aanleiding tot het instellen van een nieuw onafhankelijk onderzoek.

Ad. 2 ten aanzien van de kopieën van de gevraagde stukken

Omdat de beperking van 75 jaar op de in het archief gearchiveerde documenten op 31 december 2021 is afgelopen, zijn de documenten over deze kwestie in het Nationaal archief vanaf 1 januari 2021 vrij van beperking. Met betrekking tot uw verzoek om kopieën van de gevraagde stukken, verzoek ik u dan ook vriendelijk contact op te nemen met het Nationaal Archief om kopieën te maken van de stukken uit de map van het archief van het Ministerie van Koloniën.

Ad. 3 ten aanzien van het verzoek tot inzage/ ter beschikking stellen van stukken

- a. Zoals bij brief van 10 juli 2013 meegedeeld verwijs ik u met betrekking tot de stukken over de omgekomen Chinese zeelieden naar het Centraal Historisch Archief te Willemstad, Curaçao;
- b. De Minister van BZK heeft geen informatie uit de Burgerlijke Stand van Curaçao;
- c. De zoekslag naar de in bijlage 18 opgevoerde documenten bij het Nationaal Archief heeft de vondst van 3 documenten opgeleverd. Voor inzage van deze 3 documenten verwijs ik u naar het Nationaal Archief. Zoals gezegd kunt u na het aflopen van de beperking per 31 december 2020 tevens kopieën maken van deze 3 stukken in het Nationaal Archief te Den Haag;
- d. Voor alle overige informatie verwijs ik u naar het Nationaal Archief te Den Haag en naar het archief van Curaçao;

Conclusie

Gelet op het vorenstaande kunnen uw stellingen uit alle op de kwestie betrekking hebbende documenten niet eenduidig worden afgeleid of bewezen, hetgeen meebrengt dat er geen aanleiding is de officiële lezing te herzien dan wel een onafhankelijk onderzoek in te stellen.

Hoezeer ik ook betreur wat er zich destijds heeft afgespeeld en hoe tragisch het ook is wat de betrokken Chinese zeelieden is overkomen, op basis van het vorenstaande kan ik gezien voornoemde onderzoeksresultaten en het gebrek aan evident bewijs van de stellingen van uw cliënt niet anders dan vasthouden aan het in 2013 door mijn voorganger reeds ingenomen standpunt.

Datum
Kenmerk
Staat/SEOC

Niettemin wil ik benadrukken dat Nederland zijn medeleven graag wenst uit te drukken in een passend gebaar dat recht doet aan de tragische gebeurtenis en het daardoor veroorzaakte leed.

Mijn voorkeur gaat uit naar een gebaar dat niet enkel aandacht schenkt aan het verleden, maar dat zal bijdragen aan de versterking van de onderlinge relaties in het heden en de toekomst. Ik zal daarover een breed overleg organiseren waarbij de Chinese gemeenschap te Curaçao zal worden betrokken en waarbij uw cliënt desgewenst kan aansluiten.

Zoals gezegd zult u vanaf 1 januari 2021 de gevraagde en ook overige kopieën die over de onderhavige kwestie bij het Nationaal Archief in Nederland beschikbaar zijn, kunnen maken en over deze stukken kunnen beschikken. Ik wijs uw cliënt er echter nadrukkelijk op dat de herbeoordeling ook op deze stukken betrekking heeft gehad en ik mijn beslissing mede op basis van deze stukken heb genomen.

Gelet op het feit dat u met deze brief antwoord heeft gekregen, ga ik ervan uit dat uw klacht van 16 oktober 2019 hiermee van tafel is.

Erop vertrouwend u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

drs. K.H. Ollongren

